

Proti terajším Pravidlám slovenského pravopisu navrhujeme zaviesť označovanie dĺžky v prvkoch *europium* a *fluór*. Ďalej navrhujeme písať *bizmút* s počiatočným *b*, na rozdiel od doterajšieho *vizmút*, aby bola zrejmejšia spojitosť medzi názvom latinským (medzinárodným) a jeho značkou: bismuthum Bi. Táto spojitosť medzi názvom a značkou je aj jedným z dôvodov, prečo navrhujeme *zinok* miesto doterajšieho *cink* (Zn zincum). Ďalším dôvodom je lepšia možnosť tvoriť príslušné adjektíva od *zinok* než od *cink* (zinočnatý — cinknatý, *zinočnatan* — cinknatan). Názov *cink* sa tiež často zamieňa s cínom (pocínovať — pocinkovať).

Medzinárodný názov prvku prispôbiť slovenskému pravopisu neodporúčame iba v jedinom prípade. Ide o prvok *curium*, ktorého fonetický prepis *kýrium* opticky nijako nepripomína ani názov prvku, ani jeho chemickú značku Cm.

Žiadame našich čitateľov, aby sa o navrhovaných názvoch a zásadách na ich tvorenie vyjadrili. Upozorníte nás aj na nesprávne, málo výstižné a neslovenské termíny zo svojho odboru. Stručne a vecne štylizované pripomienky a návrhy na nové termíny uverejníme na prediskutovanie.

*Komisia pre ustálenie slovenského
chemicko-technologického názvoslovía.*

NOVÉ KNIHY A ČASOPISY

CHIMIA, odborný časopis venovaný praktickej chémii, ktorý vydáva SCHWEIZERISCHER CHEMIKER-VERBAND (ASSOCIATION PROFESSIONNELLE SUISSE DES CHIMISTES, ASSOCIAZIONE PROFESSIONALE SVIZZERA DEI CHIMICI). Vychádza každý mesiac, predplatné pre cudzinu Fr. 21.60 (Kčs 294.—). Formát A-4.

Po zaniknutí časopisu *Schweizer Chemiker-Zeitung* v decembri 1946 započal *S. Ch. V.* vydávať nový odborný časopis **CHIMIA** (latinský preklad slova *chémia*, ktorého cieľom je poskytnúť chemikom v praktickom povolaní ďalšie vzdelanie a umožniť im orientáciu v nových výskumoch teoretickej i aplikovanej chémie. Veľká pozornosť venuje sa aj otázkam hospodárskym, patentovým a stavovským.

Tieto úlohy má časopis **CHIMIA** veľmi uľahčené, lebo už do 1. ročníka (1947) prispeli svojimi prácami veľmi mnohí význační bádatelia a odborníci, ktorí svojou činnosťou preslávili meno švajčiarskej vedy a švajčiarskeho priemyslu ďaleko za hranice. Ich príspevky nepodávajú iba zhodnotenie a výstižný súhrn poznatkov z jednotlivých špeciálnych vedných odborov, ale prinášajú i nové pohľady a podnety k ďalším výskumom a k ďalšej práci.

Tak témam z organickej chémie a biochémie sa venuje napr. *Prof. P. Karrer*, laureát Nobelovej ceny, ktorého rozsiahlou úvahou „Vitamíny ako stavebné kamene fermentov“ (str. 3—12) sa začína prvé číslo tohoto reprezentatívneho švajčiarskeho chemického časopisu. *H. Pallmann* a *H. Deuel* sa zaoberajú chémiou a fyzikou pektínov (str. 27—33, 51—5), zatiaľ čo *A. Frey-Wyssling* si vzal za úlohu zhodnotiť náhľady na jemnú stavbu cytoplazmy (str. 224—8).

Rôznymi dôležitými otázkami chemizmu farbív a textílií sa zaoberajú napr. *R. Haller* (Farbenie ako vedecký problém, str. 77—80) a *H. E. Fierz-David*, ktorý čitateľov soznamuje s problematikou farbenia starých a nových textílií (str. 224—8). *E. Jaag* podáva zprávu o svojich pozorovaniach o účinku fermentov na rôznych vláknitých materiáloch a jeho nečistoty (str. 57—63).

Elektrochémia a chémie kovov sú zastúpené veľmi cennými príspevkami, medzi ktorými vyniká najmä úvaha *Prof. F. Müllera*: „Úlohy a problémy novodobej elektrochémie“ (str. 213—23). O možnostiach použitia horčička v galvanických článkoch (str. 141—6) podáva zprávu *R. Fichter*, zatiaľ čo *E. Zurbrügg* sa zaoberá technicky veľmi dôležitým problémom, ako zabrániť korózii hliníkového materiálu v chemickom priemysle (str. 74—6). Prevádzková spektrografická analýza hliníka a jeho sliatín je témou práce *C. Winklera* (str. 248—52). Je samozrejme, že časopis prináša veľa prác aj z iných oblastí chémie, a to predovšetkým takých, ktoré majú prvoradý význam najmä pre riešenie problémov domáceho priemyslu.

Vzhľadom na medzinárodný význam švajčiarskeho chemického priemyslu, venuje sa veľká pozornosť aj chemickej aparátúre a hospodárskym úvahám, napr. o chemickom priemysle v Bazileji (str. 157—62), alebo o nových metódach na spracovanie petroleja, ktoré dali základ vzniku veľkopriemyslu organických slúčenín v Amerike (str. 239—46). Okrem toho má však časopis CHIMIA aj pravidelnú hospodársku rubriku.

Informovaniu čitateľov slúži nielen podrobné recenzie a auto-referáty o najnovšej chemickej literatúre ale aj stručné referáty o zaujímavých alebo technicky dôležitých výskumoch a metódach anorganickej i organickej chémie analytickej a priemyslovej. V rubrike „Kronika“ všmä si CHIMIA predovšetkým spolkových vecí, referuje o jubileách význačných chemikov a pod. Slovenských chemikov isto poteší, že časopis CHIMIA priniesol výstižný referát aj o *Spolku chemikov Slovákov* a o našom časopise *Chemické zvesti*.

Jednotlivé čísla časopisu CHIMIA majú priemerne 22 strán textu a približne rovnako rozsiahlu inzertnú časť, ktorá je znamenitým informátorom o technických novinkách švajčiarskeho chemického priemyslu.

V redakčnej komisii sú poprední zástupcovia vedeckých a priemyslových kruhov, hlavným redaktorom je predseda *S. Ch. V., Prof. Dr. H. Mohler*. Úradnou rečou časopisu je nemčina, francúzština a taliančina, príspevky môžu byť však písané aj anglicky. Uverejnia sa iba tie práce, ktoré dosiaľ neboli publikované v rovnakej forme a s rovnakým titulom v iných odborných časopisoch. Redakcia prijíma aj príspevky zo zahraničia. *M. Zikmund.*

N. L. Allport: *Colorimetric Analysis*. II. vydanie. 1947. Chapman and Hall, London. Str. 451, cena viaz. Kčs 384.—

Allportova kniha je zamierená predovšetkým pre praktickú potrebu priemyslových, výskumných a vedeckých laboratórií. Celé dielo je rozvrhnuté do piatich kapitol, v ktorých autor podáva nielen iba akúsi kolekciu v praxi používaných metód, ale usiluje sa aj o ich kritické zhodnotenie. Údaje o každej jednej metóde sú vždy doplnené podrobnými odkazmi na literatúru, a ak je to potrebné, aj výstižným nákresom aparatury, ktorá sa používa na izolovanie tej-ktorej látky z analyzovaného materiálu.

Prvá časť tohto monograficky spracovaného diela sa zaoberá kolorimetrickým stanovením kovových prvkov (Al, Sb, As, Be, Bi, Ca, Cr, Co, Cu, Au, Fe, Pb, Mg, Mn, Hg, Mo, Ni, Tl, V, Zn) v ich slúčeninách i v sliatinách. Podobného rázu je aj druhá kapitola, ktorá prináša prehľad metód na stanovenie radikálov rôznych anorganických a organických kyselín.

V tretej časti svojej knihy prikrešil autor ku zhodnoteniu kolorimetrických metód na stanovenie látok s biochemickým a klinickým významom. Na 105 stranách veľmi podrobne uvádza všetky spôsoby; ktoré sa osvedčili pri stanovení takýchto slúčenín nielen v čistom stave, ale predovšetkým v biologickom materiáli. Posledné dve kapitoly obsahujú súbor metód na stanovenie alkaloidov, hormónov, vitamínov a iných látok, ktoré sa nedajú zaradiť do niektorej z predošlých skupín.

Kniha sa vôbec nezaobrá kolorimetrickými metódami na stanovenie koncentrácie vodíkových ionov, a nezmieňuje sa podrobnejšie ani o metódach nefelometrických. Podobne nepokladá autor za potrebné uviesť ani teoretické princípy kolorimetrie a technické podrobnosti jednotlivých typov používaných prístrojov, ktoré sú už aktívnym analytikom isto všeobecne známe.

Allportovu knihu prijala kritika v angloamerických krajinách neobyčajne priaznivo. Bolo by preto žiadateľné, keby toto dielo aj u nás prispelo k ešte väčšiemu rozšíreniu kolorimetrických metód, ktoré pre svoju jednoduchosť, presnosť a rýchlosť majú pre prax často nedocenený význam. *M. Zikmund.*

Domáca odborná literatúra z r. 1947.

Prof. Ing. Dr. F. Čůta, Ing. Dr. K. Kámen: *Příručka pro cvičení ve fyzikálních a speciálních methodách analytických*. III. vydanie. 1947. Vytlačené ako rukopis. Nákladom Spolkom posluchačů inženýrství chemie v Prahe. Str. 222, cena broš. Kčs 120.—.

Prof. PhDr. Mr. Ph. O. Tomiček: *Kvantitativní analyza*. 1947. Vyšlo v edícii Spisy České lékárnické společnosti nákladom Ústředního svazu lékárníků v Prahe. Str. 341, cena viaz. Kčs 190.—.

Prof. Dr. J. H. Křepelka: *Kvalitativní chemická analyza*. 1947. Nákladom Československé chemické společnosti pro vědu a průmysl v Prahe. Str. 341, cena broš. Kčs 245.—.

Prof. Ing. Dr. F. Šorm: *Technologie lučebnin organických*. 1947. Ako 2. svazok edície „Chemické výroby“ v redakcii Prof. Ing. Dr. J. Milbauera vydal Alois Hynek v Prahe. Str. 293, cena broš. Kčs 164.—.

Ing. Dr. J. Dykyj: *Laboratorní tabulky pro chemiky a biochemiky*. Časť chemická. 1947. Nákladom vydavateľstva ROVNOST v Brne. Str. 410, cena viaz. Kčs 495.—.

S P O L K O V É Z V E S T I

Schôdzka redakčného kruhu Chemických zvestí bola 7. februára 1948. Redaktor Prof. Dr. T. K r e m p a s k ý referoval o úspešnom dokončení I. ročníka, ktorého stránkový rozsah je 325 strán miesto stanovených 320. Z toho vidieť, že obavy z nedostatku príspevkov, ktoré boli pred vydávaním časopisu, nie sú opodstatnené. Úroveň príspevkov a tým aj úroveň časopisu stále vzrastá. Naš časopis posielame na výmenu redakciám týchto domácich a zahraničných odborných časopisov: *Collection of Czechoslovak Chemical Communications*, Praha; *Chemické listy*, Praha; *Chemie*, Praha; *Cukrovarnické listy*, Praha; *Technická hlídka koželužská*, Brno; *Stavivo*, Brno; *Sklářské rozhledy*, Hradec Králové; *Izdavatelstvo Akademii Nauk SSSR*, Moskva; *Przemysl Chemiczny*, Varšava; *Przeglad Chemiczny*, Gliwice; *Chimia*, Zürich; *Svensk Kemisk Tidsskrift*, Stockholm; *Bulletin de la Société Chimique de France*, Paríž; *British Abstracts*, Londýn.

II. ročník Chemických zvestí bude vychádzať nákladom družstva *Svojchemia*. Tým nám odpadnú mnohé starosti a druhú stranu obálky môžeme venovať na uverejnenie obsahu každého čísla v reči ruskej a anglickej. V tomto ročníku bude uverejňovať svoje návrhy *Komisia pre ustálenie slovenského chemicko-technologického názvoslovía*. Rubriku „Referáty o knihách“ rozšírime o referáty o časopisoch. Nedostatočne príspevkami je zásobovaná rubrika *Hospodárske zprávy*. Referát redaktora vzal Redakčný kruh na vedomie, schválil všetky opatrenia a redakciu rubriky *Hospodárske zprávy* poveril Ing. Dr. M. Marku a Ing. I. Šteina.

Výborová schôdzka SCHS bude 14. marca 1948 o 8.30 hod. v Bratislave, Sasinkova ul. 5, I. posch. (Dekanát Odb. chem.-techn. inž.).

Valné zhromaždenie „Svojchemie“, nákupného, predajného a výrobného družstva chemikov, bude v Bratislave 14. marca 1948 o 10.30 hod. v Bratislave, Sasinkova ul. 2., II. posch. (Teoretické ústavy Lekárskej fakulty, poslucháreň Ústavu pre lekársku chémiu). Program valného zhromaždenia obdrží každý člen písomne.

Ký.